

Drodzy Czytelnicy!

Z chwilą wstąpienia Polski do Unii Europejskiej nasze rolnictwo uzyskało dostęp do wsparcia w zakresie instrumentów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Pierwsze, powszechne pieniądze wpłynęły do wsi w ramach dopłat bezpośrednich. Niektórzy młodzi rolnicy, rozpoczynający po raz pierwszy działalność rolniczą uzyskali wsparcie na rozwój swoich gospodarstw w postaci 50 tysięcznej premii. Będą już wpływały pierwsze pieniądze w ramach refundacji poniesionych kosztów na inwestycje w gospodarstwach rolnych. Kolejne unijne pieniądze będą napływały zgodnie z otrzymywanymi decyzjami i podpisywanymi umowami na działania objęte Planem Rozwoju Obszarów Wiejskich i Sektorowym Programie Operacyjnym – Rolnictwo.

Pierwsze otrzymane pieniądze umocniły wiarę na poprawę sytuacji materialnej wsi i polskiego rolnictwa. Wzrosło zainteresowanie ziemią, nikną powoli z naszego krajobrazu odłogi i biel nieużytkowanych łąk.

W tym roku znacznie wzrosło zainteresowanie rolników dopłatami bezpośrednimi. Prawie 60% rolników do 5 maja złożyło wnioski o dopłaty bezpośrednio. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa szacuje, że w tym roku wniosków będzie około 100 tysięcy więcej.

Sytuacja ta napawa optymizmem. Świadczy to też o tym, że nie przepaliśmy czasu na przygotowanie się do członkostwa w Unii i umiemy wykorzystywać dostępne środki finansowe. Termin składania wniosków o dopłaty obszarowe już w zasadzie się zakończył. Ale są jeszcze działania, z których można nadal korzystać. Należą do nich: programy rolnośrodowiskowe, np. ochrona gleb i wód (międzyplony), rolnictwo ekologiczne, a także działania z Sektorowego Programu Operacyjnego: inwestycje w gospodarstwach rolnych, infrastruktura na obszarach wiejskich, różnicowanie działalności rolniczej.

Pracownicy LODR w Końskowoli Oddziału w Grabanowie służą nieodpłatną pomocą w wypełnianiu koniecznej dokumentacji i zebraniu odpowiednich załączników. Pomogą też doradzić w podjęciu decyzji o skorzystaniu z unijnej pomocy. Zapraszamy do naszych punktów.

Redakcja

Z ostatniej chwili

Odbyte 14 maja posiedzenie unijnych ministrów finansów w Luksemburgu nie przyniosło przełomu w pracach nad planami budżetowymi na lata 2007-2013. Płatnicy do budżetu UE nie chcą słyszeć o zwiększeniu wydatków.

Płatnicy netto do budżetu Unii, tzn. Austria, Wielka Brytania, Niemcy, Francja i Holandia potwierdzili, że chcą by unijny budżet wynosił 1 proc. dochodu narodowego netto.

Komisja Europejska proponuje większy budżet, na poziomie 930 mld euro (1,14 proc DNB). Formalną propozycję przedstawi na kolejnym spotkaniu ministrów finansów 7 czerwca.

W numerze

Nie zwlekać z koszeniem	3
Agrotechnika uprawy szparagów	4
Opryskiwacze mamy, ale czy sprawny	5
Zmiany w żywieniu tuczników	7
Rolnictwo precyzyjne	6
Kompost - cenny nawóz	7
Do naśladowania	8
Owce nowe możliwości	8
Wymiana matek pszczelich	10
Roślinne stymulatory wzrostu	13
Porady w ogrodzie	14
Wegetariańskie smakołyki	15
Potrawy z grila	16

WYDAWCA:

Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
w Końskowoli Oddział w Grabanowie

DYREKTOR LODR

mgr inż. Andrzej Ryl

KIEROWNIK ODDZIAŁU

w Grabanowie inż. Eugeniusz Tarasiuk

ADRES REDAKCJI:

LODR Oddział Grabanów 21-500 Biała Podlaska
tel.: (0 83) 343 37 92 fax: (0 83) 343 81 98
e-mail: gazeta@odr.cyber.pl

Redaktor Naczelny: Marek Lewandowski

DRUK: LODR Poligrafia w Grabanowie

NAKLAD: 1100 egz.

Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego:

Biała Podlaska ul. Żeromskiego 3 tel/fax 343 32 34

Łuków ul. Przemysłowa 15 tel/fax (0 25) 798 39 58

Parczew ul. Lubartowska 4 tel/fax 354 24 74

Radzyń Podlaski ul. Rynek 10 A tel/fax 352 84 06

Wisznice ul. Warszawska 13 tel/fax 378 22 49

Nie zwlekać z koszeniem

Siano łąkowe stanowi wartościową paszę objętościową dla wszystkich zwierząt przeżuwających (bydło, owce). Zwłaszcza gdy trawy skoszone są w odpowiednim terminie i przy sprzyjającej pogodzie. Zawierają wówczas mało włókna, natomiast dużo białka, soli mineralnych i witamin. Możliwe jest to przy racjonalnym użytkowaniu łąk, przede wszystkim prawidłowym nawożeniu, pielęgnacji i trzykrotnym, a co najmniej dwukrotnym (w gorszych siedliskach) koszeniu. Woda, składniki pokarmowe i odpowiednia temperatura są głównymi czynnikami wzrostu traw. Niektóre łąki już pod koniec maja, a większość w pierwszej połowie czerwca będzie można kosić. Przy ustaleniu terminu koszenia kierujemy się składem gatunkowym runi oraz ich odpowiednią fazą rozwojową. Najodpowiedniejszą porą koszenia jest okres wykłoszenia się 50 % pędów generatywnych traw, dominujących w poroście łąkowym. Łąki z przewagą np. wyczyńca łąkowego, ze względu na jego szybkie przechodzenie w kolejne stadia rozwojowe należy kosić wcześniej, tj. na początku kłoszenia. Jeżeli udział poszczególnych gatunków w runi jest taki sam, to w takim przypadku zawsze lepiej kosić wcześniej niż zbyt późno. Przemawia za tym również fakt, że siano z młodych traw zawiera więcej składników pokarmowych i jest strawniejsze. Takie zwierzęta, jak krowy wysokocielne i młeczne, młode bydło wymagają pasz łatwo strawnych. A większą strawnością odznacza się siano z roślin młodych, sprzątaných w pełni kłoszenia, czy początków zakwitania. Niektórzy rolnicy opóźniają koszenie, jako, że trawa jeszcze dobrze rośnie i można zebrać większy plon siana. Tak postępując, uzyskuje się pozornie więcej paszy i w dodatku gorszej jakości. Najwyższe plony siana osiąga się z 3 pokosów zbieranych w ciągu roku. Po zebraniu wcześniej pierwszego pokosu, mamy możliwość zebrania drugiego jeszcze przed zniwami. W tym czasie żywotność traw jest duża i następuje ich szybkie odrastanie.

Ważnym czynnikiem jest koszenie traw na odpowiednią wysokość, która wywiera bardzo istotny wpływ na żywotność roślin i tempo ich dalszego odrostu, decyduje o ilości zebranej masy i wpływa na całkowitą wydajność użytków zielonych jaką można uzyskać w okresie agrotechnicznym. Optymalna wysokość koszenia traw powinna wynosić 5-6 cm. Najczęściej popełnianym błędem podczas zbioru jest zbyt niskie koszenie, z którego otrzymuje się większy zbiór siana, jednak w następnych pokosach nisko skoszone trawy gorzej i wolniej odrastają. Zahamowany zostaje odrost traw oraz lepsze warunki wzrostu uzyskują chwasty. Zbyt niskie koszenie przyczynia się również do zanieczyszczenia zielonki glebą. Po skoszeniu należy jak najszybciej zielonkę dosuszyć i siano sprzątnąć.

Następnym działaniem przyspieszającym odrost runi jest zasilenie łąk nawozami. O wysokości plonowania runi użytków zielonych decyduje azot, który w dawce 120-240 kg N/ha należy stosować w dwóch lub więcej częściach: wczesną wiosną, a następnie po każdym pokosie. Dzielenie dawki azotu (pod odrost max. 60 kg N/ha) zwiększa jego wykorzystanie, a pasza jest całkowicie bezpieczna dla zwierząt. Wczesną wiosną należy stosować nawozy saletrzane, które zawierają azot w postaci azotanowej. W tej formie azot jest łatwo pobierany przez rośliny, co daje szybki odrost runi. Mogą być stosowane również nawozy saletrazano-amonowe np. saletrzak, saletra amonowa, które także można stosować po każdym odroście. Natomiast potas w

dawce 40-180 kg K_2O należy również stosować w dwóch lub trzech częściach (w dawkach nie przekraczających 50 kg K_2O /ha). Składnik ten jest bardzo szybko pobierany przez rośliny, co prowadzi do jego gromadzenia się w runi łąkowej w ilościach znacznie przekraczających optymalną zawartość. Nadmierna ilość potasu w paszy, zwłaszcza wiosną jest niepożądana, gdyż może blokować przyswajanie magnezu przez rośliny i wywoływać u zwierząt żywionych zielonką tężyczkę pastwiskowa. Nadmiar potasu w runi łąkowej wpływa także na zachwianie proporcji składników mineralnych w paszy co obniża wydajność mleka i zmniejsza przyrosty. Fosfor w dawce 30-130 kg P_2O_5 /ha stosujemy jednorazowo wczesną wiosną. Wysokość dawek nawozów mineralnych uzależniona jest od rodzaju siedliska, zasobności składników pokarmowych w glebie, jej uwilgotnienia oraz liczby pokosów. Należy pamiętać, że gleby torfowe są z natury bogatsze w azot, a uboższe w potas.

Odrost drugiego pokosu przypada zwykle na okres ciepłej, słonecznej pogody. Czynnikiem ograniczającym tempo odrostu traw może być tylko niedostatek wody. Wilgoć i dostatek pokarmów powodują intensywny i szybki rozwój roślinności łąkowej, co daje dobre zbiory siana z drugiego pokosu i rokuje zebranie dobrego trzeciego pokosu. Runi łąkowa ma bowiem duże zdolności przetwarzania składników pokarmowych z nawozów na wartościową paszę. ■

Bohdan Grochoła

Agrotechnika uprawy amaranthusa (szarłatu)

Jest rośliną, która wyróżnia się korzystnymi właściwościami smakowymi i leczniczymi.

Ze względu na walory smakowe amaranthus jest coraz szerzej wykorzystywany do produkcji artykułów spożywczych oraz pasz dla zwierząt. Ze względu na te właściwości może być szansą dla naszych rolników wejścia na rynki zachodnie. Roślina ta także może być uprawiana w gospodarstwach ekologicznych.

Wymagania glebowe

Do uprawy przydatne są gleby klasy bonitacyjnej III b - V o uregulowanych stosunkach wodnych, mało zwarte, dobrze spulchnione o pH 5,5-7,5. Rośliny udają się również na glebach należących do kompleksów glebowych żytlich. Natomiast do uprawy nie są przydatne gleby ciężkie i zbite ze względu na małą zdolność penetracji korzeni tej rośliny.

Stanowisko

Amaranthus może być uprawiany po roślinach zbożowych, rzepaku, motylkowych oraz okopowych. Stanowisko powinno być wolne od chwastów szczególnie takich jak: komosa oraz perz.

Nawożenie

Gleby o pH niższym od 5,5 wymagają wapnowania. Przed siewem należy zastosować:

50-70 kg P_2O_5 /ha

50-70 kg K_2O /ha

80-120 kg N /ha (saletra amonowa), azot należy zastosować w dwóch dawkach: przedsiewną i pogłówną (w fazie intensywnego wzrostu roślin).

Siew

Jedną z ważniejszych czynności warunkujących uzyskanie dobrego plonu jest właściwe przygotowanie gleby pod zasiew. Późniejszy siew amaranthusa pozwala rolnikowi przeprowadzić szereg

wiosennych zabiegów uprawowych niszczących wschodzące chwasty.

Ze względu na wysokie wymagania cieplne amaranthus wysiewa się po ostatnich wiosennych przymrozkach, tj. po 15 maja /im wyższe temp. gleby w czasie siewu tym pewniejsze i bardziej wyrównane wschody/. Nasiona należy wysiewać do gleby wilgotnej o wyrównanej powierzchni w ilości 1-1,2 kg nasion ha na głębokość 0,5-1,0 cm. Glebę najlepiej przed siewem przygotować używając np. agregatu uprawowego z wałem strunowym. Natomiast po siewie zastosować wał gładki, wałowanie posiewne zapobiega zaskorupieniu gleby. Wskazany jest siew w szerokie rzędy: 50-70 cm, przy którym możliwe jest odchwaszczanie mechaniczne międzyrzędowe, szczególnie wskazane w początkowym okresie wegetacji.

Ze względu na niską normę należy stosować balast w postaci drobnego piasku, kaszy mannej lub prażonych nasion o podobnej granulacji. Siew może być wykonany przy pomocy tradycyjnych siewników rzędowych lub punktowych, które łatwiej jest ustawić na niską normę wysiewu.

Pielęgnacja

Od fazy 3 - 4 liści przy siewie w szerokie rzędy /siewki łatwo rozróżnić, gdyż są czerwono zabarwione/ należy koniecznie zastosować opielacz ciągnikowy, a następnie po 1 - 3 dniach ręcznie usunąć chwasty z rzędów. Niebezpieczne jest zostawienie plantacji do 4 - 6 liści bez zabiegów odchwaszczających, gdyż przy większej powierzchni rolnik nie jest w stanie szybko usunąć chwastów i Amaranthus nie wytrzyma konkurencji z chwastami, co prowadzi do likwidacji plantacji. Przed zbiorem konieczne jest usuwanie form dzikich szarłatu szorstkiego odróżniających się od formy uprawnej: ciemnobrązową lub czarną barwą nasion, kolorem kwiatostanu oraz pokrojem roślin. Nasiona tego chwastu traktowane są jako bardzo szkodliwe zanieczyszczenia materiału siewnego. Należy także usunąć rośliny komosy, ponieważ nasiona tego chwastu zanieczyszczają nasiona amaranthusa a ich odczyszczenie nie jest możliwe.

Zbiór

W naszych warunkach klimatycznych rośliny Amranthusa mają okres wegetacji od 100 do 140 dni i dojrzewają najwcześniej od pierwszych dni października, jednak rośliny mają jeszcze znaczne ilości wody, a większość liści zielonych. Z tego względu plantacje przeznaczone do jednoetapowego zbioru kombajnem mogą być przetrzymane do pierwszych przymrozków.

Zbioru należy dokonywać w okresie bezdeszczowym, gdyż nasiona zebrane w dużej wilgotności powietrza łatwo pleśnieją tracąc wartość siewną i konsumpcyjną. Dlatego po zbiorze należy je odczyścić z zanieczyszczeń a następnie dosuszyć.

Oprac. Halina
Kusznerczuk

Opryskiwacze mamy, ale czy sprawne ?

Zbliża się okres wykorzystania opryskiwaczy polowych. Jeśli takie urządzenie mamy, to przed wykorzystaniem go w pracy musimy przyjrzeć się bliżej jego możliwościom technicznym, gdyż w myśl ustawy wykonywanie zabiegów ochrony roślin jest dozwolone przez osoby posiadające przeszkolenie i sprzętem sprawnym technicznie.

Jaki powinien być opryskiwacz, aby spełniał dobrze zadanie, do którego został konstrukcyjnie przygotowany. Postaram się Państwu w tym artykule przypomnieć kilka podstawowych zasad, od których to zależy powodzenie tzn. skuteczność wykonanego zabiegu bez szkody dla ludzi i środowiska

Przed przystąpieniem do wykonywania oprysku należy:

- sprawdzić i wyregulować opryskiwacz
- ustalić rzeczywiste zużycie cieczy roboczej na 1 ha
- prawidłowo sporządzić ciecz roboczą
- wybrać odpowiednią technikę oprysku

Do każdego rodzaju zabiegu chemicznego należy dobrać odpowiednie parametry techniczne takie jak:

1. Kroplistość.

- a/ oprysk drobnokroplisty – fungicydy, insektycydy, herbicydy dolistne,
b/ oprysk średniokroplisty - herbicydy

doglebowe, nawozy doglebowe i niektóre insektycydy,
c/ oprysk grubokroplisty - desykanty.

2. Ciśnienie robocze.

Wielkość ciśnienia roboczego zależy głównie od rodzaju stosowanych rozpylaczy. Należy kierować się następującymi zasadami

- opryskując rozpylaczami szczelinowym stosujemy ciśnienie 0,2-0,5 MPa
- opryskując rozpylaczami wirowymi stosujemy ciśnienie 0,5-1,5 MPa

/wyższe wartości ciśnienia stosujemy przy zwalczaniu chorób i szkodników/

Manometry będące w użytkowaniu mogą być wyskalowane w atm. / kG/cm²/, w barach /bar/, w megapaskalach /MPa/. Wymienione wyżej jednostki mają się do siebie tak:

$$1 \text{ kG/cm}^2 = 1 \text{ atm.} = 0,1 \text{ MPa}$$

$$1 \text{ MPa} = 10 \text{ atm.}$$

3. Ciśnienie w powietrzniku.

Wielkość ciśnienia w powietrzniku powinna wynosić około 0,3 wielkości ciśnienia roboczego. Powietrze należy uzupełnić zwykłą pompką.

4. Prędkość jazdy - powszechnie zalecana w granicach 5-8 km/h.

Przy zwalczaniu chorób grzybowych w zwartych liściach np.: zarazy ziemniaczanej lub szarej pleśni w truskawkach należy jeździć z prędkością około 3 km/h.

5. Ilość preparatu na zbiornik opryskiwacza.

Dawka preparatu na hektar musi być ściśle przestrzegana z zaleceniami na etykiecie producenta.

dawka preparatu na zbiornik opryskiwacza (1 lub kg)	=	pojemność zbiornika	x	dawka preparatu (l,kg)
		wydatek cieczy (l,kg)		

6. Przygotowanie cieczy roboczej.

Środek chemiczny należy wlać lub wsypać do rozwadniacza, z którego po włączeniu odpowiedniego przełącznika jest on pobierany do zbiornika i mieszany z pozostałą cieczą. Aby czynność tę wykonać prawidłowo wskazane by było, aby opryskiwacz wyposażony był w sprawny rozwadniacz i obowiązkowo w mieszadło, które pozwoli dokładnie wymieszać ciecz roboczą.

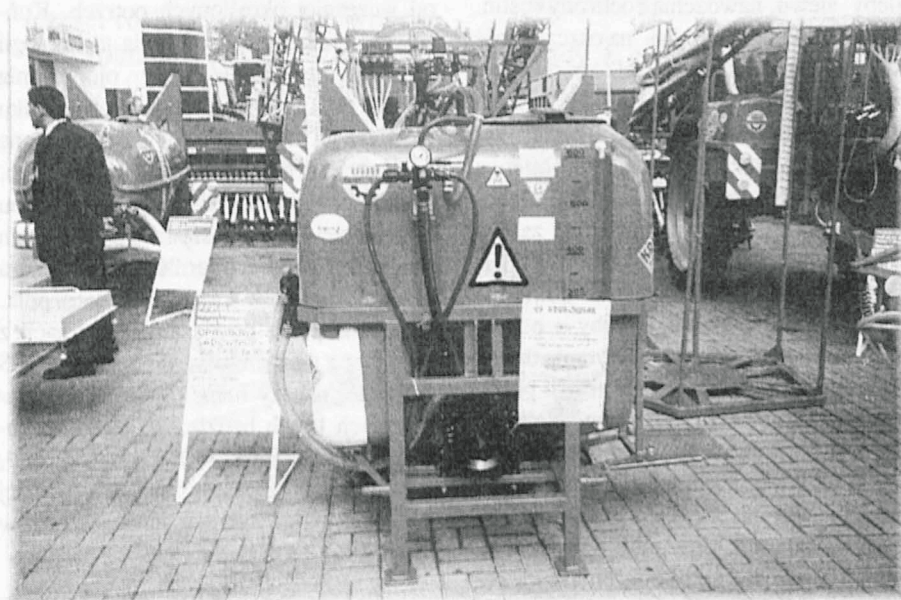
7. Warunki wykonywania zabiegów.

- A/ optymalna temperatura 15-20° C
B/ wilgotność nie mniejsza niż 60 %
C/ wiatr nie większy niż 3 m/s

Wykonywanie zabiegów ochrony roślin może być niebezpieczne dla zdrowia, dlatego też, aby nie doszło do zatrucia i wypadków należy przestrzegać **kilka podstawowych zasad BHP:**

1. Osoby wykonujące zabiegi muszą posiadać przeszkolenie /prowadzi je Grabanów/.
2. Muszą to być osoby zdrowe i pełnoletnie /mężczyźni powyżej 18 lat/.
3. Wykonując zabiegi środkami klasy bardzo toksyczne i toksyczne należy bezwzględnie posiadać na sobie odzież ochronną i sprzęt ochrony osobistej /maska, okulary/ i zabiegi wykonywać w obecności osób trzecich.

ciąg dalszy na s.6 ➔

3. Nie wolno pobierać wody do opryskiwaczy z rzek, jezior itp.
4. Przed opryskiem zapoznać z okresem karencji i prewencji.
5. W czasie oprysku nie można pić alkoholu /jak i przed i po oprysku na 24 godz./ i spożywać posiłku.
6. Puste i pełne opakowania należy przechowywać zgodnie z zaleceniami.
7. Chronić środki i opakowania przed dziećmi.
8. Wszelkie naprawy dokonywać tylko po wyłączeniu napędu.
9. Sprawdzać połączenia sprzętu z ciągnikiem.
10. Praca bez osłon lub z uszkodzoną osłoną jest zabroniona.
11. Wszelkie naprawy dokonywać tylko po wyłączeniu napędu.
12. Zachowywać dużą ostrożność w czasie przejazdu agregatu. Zabrania się przewożenia osób na siedzeniach bocznych /na błotnikach kół/ ciągnika i sprzętu.
13. Współpraca sprzętu zawieszanego z ciągnikami niższej klasy od zalecanych w instrukcji obsługi jest niedopuszczalna i grozi wywróceniem agregatu.
14. Podnoszenie i opuszczanie belki polowej powinno odbywać się tylko przy rozłożonej belce polowej.
15. Do przejazdów transportowych i przechowywania sprzętu, belka musi być ustawiona w najniższym położeniu, zablokowana i złożona.

Technicznie sprawny opryskiwacz to:

- zapewnione bezpieczeństwo własne i konsumentów,
- zawsze skuteczna ochrona,
- niskie koszty zabiegów,
- wysoka jakość produktu, a zatem większa jego konkurencyjność,
- czyste środowisko.

Pamiętajmy o tym.

Bazyli Filatiuk

Rolnictwo precyzyjne

Takie rolnictwo zostało już wprowadzone w takich krajach jak: USA, Kanada, Australia oraz Nowa Zelandia, gdzie jest metodą ogólnie dostępną i stosowaną. Natomiast w Europie Zachodniej jest aktualnie wdrażane, również w Polsce system ten spotyka się z coraz większym zainteresowaniem. Do upowszechnienia takiego rolnictwa przyczynił się rozwój informatyki oraz wykorzystywanie technik nawigacji satelitarnej. Założeniem tego systemu jest stosowanie w uprawach zmiennych dawek środków produkcji zgodnie ze zmiennością warunków polowych. W tym celu niezbędna jest bardzo dokładna znajomość: zmienności glebowej danego pola, zasobności w składniki pokarmowe, odczynu oraz wielu innych parametrów. Jest to możliwe dzięki zastosowaniu technik nawigacji satelitarnej i specjalistycznego oprogramowania komputerowego oraz współpracujących z nim precyzyjnych maszyn rolniczych.

Rolnictwo precyzyjne opiera się na wykorzystaniu informacji o zróżnicowaniu przestrzennym (zmienności) siedliska i środowiska, przy czym wykorzystuje się tu dużą dokładność oferowaną przez współczesne odbiorniki GPS- nawet do 1 cm. GPS (to technologia satelitarne Globalnego Systemu Pozycjonowania). Uzyskaną informację wykorzystuje się następnie do przygotowania zabiegów z zakresu przygotowania gleby, siewu, nawożenia i ochrony roślin. Taka technologia wpływa na oszczędność w stosowaniu nasion, środków ochrony roślin oraz co obecnie jest szczególnie istotne chroni środowisko. Rolnicy zainteresowani takim systemem rolnictwa muszą posiadać mapy zmienności glebowej pól gospodarstwa oraz znać zasobność gleby w składniki pokarmowe i pH. Technologia GPS umożliwia dokładne wyznaczenie zasobności gleby z pobranych próbek glebowych i dobranie dawki nawozów do potrzeb konkretnych punktów w gruncie. Zebrane informacje służą do opracowania map zasobności gleby w składniki pokarmowe. Następnie po precyzyjnym określeniu zasobności gleby w dany składnik producent ustala zalecenia nawozowe pod konkretną uprawę.

Założeniem rolnictwa precyzyjnego jest zmienne dawkowanie środków ochrony roślin, nawozów i wody, dokładnie według zbadanych i obliczonych potrzeb roślin uprawnych. Potrzeby te są określane z uwzględnieniem zmienności przestrzennej (np. zasobności gleby w składniki pokarmowe, ukształtowania powierzchni terenu), jak również występowania czynników stresowych takich jak: zbyt niskie pH gleby oraz niekorzystne warunki mikroklimatyczne. Podczas pobierania prób glebowych możliwe jest wykonanie drugiej mapy zawierającej precyzyjne dane dotyczące ukształtowania terenu danej powierzchni, które mogą zostać przetworzone na informacje o zjawiskach erozji, zdolności retencyjnej gleby, ilości docierającej do roślin energii słonecznej, a także o ruchach powietrza. Następnie opracowywana jest trzecia mapa obrazująca występujące rodzaje gleb na danej powierzchni uprawnej. Taka mapa dostarcza danych o ich uwilgotnieniu i składzie mechanicznym a sporządzana jest poprzez urządzenie do skanowania, które ciągnięte po polu zapisuje dane wynikowe do komputera.

Po sporządzeniu w komputerze wyżej wymienionych map i zapisów możliwe jest rozpoczęcie prac ze sprzętem uprawowym. Maszyny te współpracują z oprogramowaniem komputerowym i same dozują odpowiednią ilość wysiewanych nawozów lub środków ochrony w zależności od wcześniej określonych potrzeb. Końcowym efektem zastosowania technologii GPS jest utworzenie mapy plonowania danego pola, która powstaje w ciągu kilku lat a do jej utworzenia wykorzystywane są dane z wcześniej sporządzonych map. Natomiast do oznaczenia wielkości plonu montowany jest na maszynach zbierających (np. na kombajnie) miernik, który oznacza wielkość plonu w każdym miejscu pola. Następnie przez powiązanie informacji z miernika z danymi lokalizacyjnymi z GPS komputer tworzy mapę plonową, która w kolejnych latach będzie służyć do doskonalenia zaleceń nawozowych i ochrony, a w rezultacie umożliwi jeszcze bardziej precyzyjne i oszczędne stosowanie środków produkcji.

Kazimiera Kuresza

Komposty są to nawozy organiczne przygotowywane przez fermentację różnych odpadów organicznych w specjalnym stosie. Ich skład chemiczny i wartość nawozowa w dużej mierze zależą od materiałów użytych do kompostowania.

Kompost - cenny nawóz w rolnictwie ekologicznym

Sporządzenie kompostów może być ważnym elementem:

- oczyszczania i utrzymywania estetyki terenu,
- ochrony środowiska przed zanieczyszczeniami,
- kształtowania warunków higieniczno-sanitarnych.

Kompostowniki należy zakładać w miejscach zacienionych, na podłożu nieprzepuszczalnym, z możliwością odprowadzenia wody deszczowej przesiąkającej przez pryzmę. Istotna jest także ochrona przed wiatrem. Skuteczną ochronę przed promieniowaniem słonecznym stanowi warstwa narzuconej trawy. Warstwa ta jest również wiatroszczelna, ale przepuszcza powietrze i parę wodną. Część trawy zostanie wciągnięta przez dżdżownice, reszta ulegnie sfilcowaniu i gwarantować będzie, prawie stałą, wewnętrzną temperaturę – 18°C.

Do kompostowania używane są następujące elementy:

- części roślinne – zielone i zdrewniałe części roślin; ważne aby były one rozdrobnione, pocięte i zmiażdżone; części zielone roślin powinny być w momencie zamieszania masy kompostowej zroszone wodą, czyli być tak wilgotne, jak po deszczu lub rosie. Opadłe świeże, skórkowate liście (np. klonu) nie nadają się do kompostowania i muszą leżeć do

czasu ich podbutwienia, ponieważ inaczej ulegają sklejaniu i tworzą nierozkładalne pakiety, omijane przez dżdżownice, podobnie jest ze świeżo skoszoną trawą;

- nawóz organiczny – stosowany w ilości maksymalnie 200 mg na 1 m², może to być na przykład mączka kostna lub dobrze rozdrobniony nawóz króliczo-owczy lub po prostu gnojowica;
- wapno – dodatek wapna służy do ostatecznego rozłożenia składników w samym kompoście;
- glina – umożliwia dżdżownicom łatwe przechodzenie i chroni je przed zimnem,
- dżdżownice – ziemia, którą dżdżownice transportują na powierzchnię została przetworzona w ich przewodzie pokarmowym i stanowi praktycznie jednorodny humus, w którym związane są ze sobą jony potasu, azotu, magnezu i fosforu;
- naturalne substancje organiczne – liście i igliwie drzew, torfy, pył węgla brunatnego, szlasy z rowów i stawów, itp.;
- odpady z gospodarstw rolniczych – słoma, plewy, chwasty (bez nasion), łęty ziemniaczane, łodygi kukurydzy, makowiny, zlej jakości siano, odchody zwierząt, itp.;
- odpady przemysłowe – przemysłu rolno-spożywczego, drzewnego, farmaceutycznego, skórzanego, itp.;

- odpady komunalne, osady

ścieków komunalnych i komunalno-przemysłowych, osady z oczyszczalni ścieków przemysłu rolno-spożywczego.

Pryzmę formuje się z różnych materiałów, układając na przemian warstwowo komponenty bogate w azot i o szerokim stosunku C:N. Jeśli średnia wartość stosunku C:N w materiałach kompostowanych jest większa od 30:1, do pryzmy należy dodać azot mineralny.

W celu przyspieszenia procesu fermentacji w pryzmie kompostowej dodaje się specjalne szczepy *bakterii celulozowych* lub kompostu dojrzałego, w którym takie bakterie silnie namnożyły się. W procesie fermentacji wartość stosunku C:N ulega zawężeniu, podobnie jak w czasie przechowywania obornika. Jeżeli kompost przyjmuje postać jednolitej substancji, bez widocznej struktury materiałów użytych do kompostowania, nadaje się do nawożenia. Proces kompostowania trwa niejednokrotnie dość długo – 12-18 miesięcy.

Wszystkie komposty przed wprowadzeniem do agroekosystemu powinny być poddane szczegółowym badaniom. Powinny one obejmować nie tylko wskaźniki określające wartość nawozową i użyźniającą (zawartość C organicznego oraz składników pokarmowych roślin, makro- i mikroelementów), ale także zawartość pierwiastków śladowych, zwłaszcza toksycznych metali ciężkich, a także możliwość wprowadzenia czynników chorobotwórczych. ■

Beata Korpysz

Zespół Ekologii i Ochrony Środowiska Oddział w Grabanowie

Gospodarstwo Danuty i Stanisława Draganów położone jest w miejscowości Polubicze Wiejskie II.

Państwo Draganowie przejęli gospodarstwo po rodzicach w 1980 roku o powierzchni 12,60 ha.

W chwili obecnej powierzchnia gospodarstwa wynosi 21,08 ha UR. Gospodarstwo przez ten okres prowadziło różne kierunki produkcji i stopniowo ukierunkowywało się w produkcji owoców i warzyw. Obecnie jest to gospodarstwo specjalistyczne specjalizujące się w produkcji ogrodniczej. Rolnik całkowicie zaprzestał produkcji zwierzęcej. Trwałe nasadzenia tj. sad jabłoniowy 7,11 ha, porzeczką czarną zajmuje 3,00 ha a pod warzywami 7,0 ha (pomidor przemysłowy 4,00 ha, papryka 3,00 ha). Państwo Draganowie przez cały okres prowadzenia gospodarstwa inwestują czy to w budynki czy w nowoczesne maszyny. Ostatnią

inwestycją w gospodarstwie była budowa przechowalni owoców. Do czasu obecnego jabłka były przechowywane i sprzedawane, jednak obecnie wszyscy chcą jabłek z przechowalni z kontrolowaną atmosferą. Państwo Draganowie planują zainstalować w przechowalni agregaty chłodnicze i zamierzają skorzystać z Funduszy Strukturalnych z działania „inwestycje w gospodarstwach rolnych”. Obecnie państwo Draganowie złożyli wniosek do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Elizówce na zakup i montaż agregatów chłodniczych. Gospodarstwo specjalizuje się w produkcji roślinnej. Do sprawnego funkcjonowania gospodarstwa potrzebny jest zakup i montaż agregatów chłodniczych.

Gospodarstwo położone jest na

Do naśladowania

terenach typowo rolniczych z dala od przemysłu. Gleby nie zawierają metali ciężkich co wpływa korzystnie na jakość owoców i warzyw. Średnie wykształcenie rolnicze i długoletnia praktyka właściciela, a co za tym idzie odpowiednia wiedza to kolejny bardzo istotny motyw, aby prowadzić gospodarstwo na wysokim poziomie technologicznym i ekonomicznym. Pan Stanisław oprócz pracy we własnym gospodarstwie jest V-ce prezesem Zrzeszenia Producentów Owoców i Warzyw Sad-PoL Polubicze. Zrzeszenie Producentów Owoców i Warzyw Sad-PoL Polubicze jest zrzeszeniem wstępnie uznanym przez wojewodę i zrzesza 32 rolników producentów owoców i warzyw.

Kazimierz Samczuk
PZDR Wisznice

Owce nowe możliwości

Chów owiec staje się opłacalnym kierunkiem produkcji zwierzęcej. Należy jednak zwiększyć towarowość tej produkcji poprzez poprawienie wskaźników rozrodu oraz cech użytkowych (mięsnosci).

Analiza ekonomiczna wykazała, że najbardziej efektywna ekonomicznie jest produkcja jagniąt rzeźnych w wadze 22 i 30 kg. Najmniej dochodowy a wręcz nieopłacalny jest tucz do masy 40 kg.

Zmiana kierunku użytkowania z wełnistego (który był dominujący) na mięsny (z którym hodowcy w naszym terenie powinni wiązać rozwój swoich stad) pociąga za sobą konieczność dostosowania istniejącej populacji do nowych założeń w hodowli owiec oraz wymagań rynku. Dostosowania wymaga przede wszystkim:

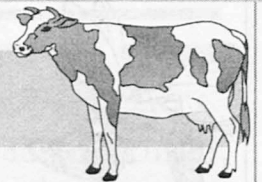
1. Poprawienie plenności i zdolności macierzyńskiej maciorek.
2. Poprawienie mięsnosci oraz cech jakościowych tuszy.
3. Poprawienie wykorzystania paszy przez owce.
4. Zwiększenie tempa wzrostu jagniąt.

Z wyżej wymienionych powodów produkcja, której głównym celem jest uzyskanie wysokiej jakości jagnięciny wymaga wykorzystania krzyżowania towarowego opartego o rasy mateczne i ojcowskie (podobną zasadę wykorzystuje się w chowie trzody chlewnej).

Dodatkowo należy zoptymalizować wykorzystanie posiadanej bazy paszowej. W gospodarstwach z dużym arealem użytków zielonych termin wykotów a tym samym okres odchowu jagniąt musi umożliwić

maksymalne wykorzystanie pastwiska jako najtańszej bazy paszowej.

W krzyżowaniu towarowym rasy mateczne dają wysoką plenność (co najmniej 1,5 odchowanego jagnięcia w miocie). W mniejszych stadach efekt ten można osiągnąć przez zakup odpowiedniego materiału hodowlanego. Krajowy program hodowlany dla owiec zakłada, że plenność wynoszącą, co najmniej 150% można będzie uzyskiwać, jeśli w genotypie matek będzie 25% udziału genów rasy plennej. Z ras plennych dopuszczono do wykorzystania następujące owce: fryzyjską, olkuską, romanowską oraz Booroola. Zakup i wykorzystywanie tryka lub mieszańca z rasą plenną może okazać się zbyt kosztowne dla mniejszych hodowców. Alternatywą może być zakup tryka tych ras przez kilku hodowców i wymiana między stadami.

Produkcja zwierzęca

W stadach liczniejszych gdzie w rozrodzie wykorzystuje się kilka tryków można w obrębie gospodarstwa poprzez odpowiednie krzyżowanie w ciągu 3 – 4 lat wymienić cały materiał żeński. W tym celu należy wykorzystać tryka rasy plennej lub mieszańca, który w genotypie posiada, co najmniej 50% genów rasy plennej.

Owce, po których potomstwo ma tworzyć nowe stado podstawowe powinny charakteryzować się dużymi zdolnościami macierzyńskimi (dobrą opiekuńczością, mlecznością). W zależności od tempa wymiany stada (3 czy 4 lata) należy ustalić liczbę maciorek, które należy pokryć trykiem rasy plennej. Przy cyklu trzy letnim brakowanie w stadzie powinno wynosić 33%, przy czteroletnim 25%. Zakładając odchów w stadzie wyjściowym na poziomie 1,2 sztuki od maciorki przy tworzeniu nowego stada podstawowego w cyklu trzyletnim należy przeznaczać minimum 66% maciorek a czteroletnim 50% do krycia trykiem rasy plennej. Wielkości te wynikają z stosunku płci, który należy przyjąć jako 1:1 (samców do samic). Zakładając, że nie wszystkie jarki będą spełniać nasze oczekiwania jako przyszłe

maciorki należy te wielkości zwiększyć o około 10%.

Do krycia towarowego maciorek z tzw. „nowego stada podstawowego” należy wykorzystywać tryki ras mięsnych. W warunkach krajowych najlepiej się do tego nadają tryki **Berrischonne du Cher, Ile de France, Suffulk, Texel** oraz z syntetycznej linii **Berrischonne**.

Tak poprawione stado może stać się źródłem efektywnej hodowli, której efekt ekonomiczny będzie zależał przede wszystkim od

warunków środowiskowych (żywienia, utrzymania).

Mięsny kierunek użytkowania Mowiec powinien być wykorzystany w gospodarstwach o dużym udziale łąk i pastwisk w strukturze ziemi. Koszt rozpoczęcia chowu jest znacznie niższy niż przy bydle mięsnym. Dlatego produkcję jagniąt rzeźnych jest znacznie łatwiej rozpocząć niż produkcję wołowiny. Ten kierunek produkcji zwierzęcej może być szansą rozwoju dla gospodarstw niskotowarowych nie posiadających zbyt dużych zasobów finansowych.

Dodatkowo owce można wprowadzić do gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych. W gospodarstwie ekologicznym uzupełnieniu to produkcję roślinną. Zrównoważenie produkcji roślinnej ze zwierzęcą w tych gospodarstwach ekologicznych zwiększy otrzymane dofinansowanie. Natomiast przy prowadzeniu agroturystyki serwowanie jagnięciny np. pieczone jagnię podniesie atrakcyjność oferty turystycznej.

REKLAMA REKLAMA REKLAMA

Agromom

nawadnianie

ciągniki i kombajny NEW HOLLAND

maszyny rolnicze znanych firm

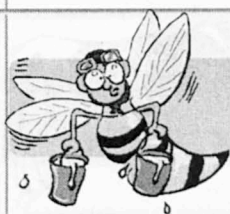
pasze, koncentraty, premiksy

nawozy, środki ochrony roślin

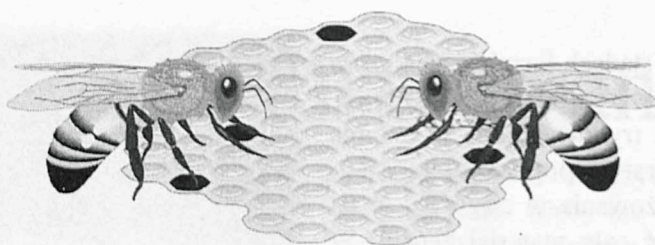
ZAPRASZAMY

JASIONKA 102, 21-200 PARCZEW
355-05-22; KOM. 0 604 296 337

Piotr Kowalski

Wymiana matek pszczelich

W prawidłowo prowadzonej gospodarce pasiecznej istotną czynnością jest regularna wymiana matek w pasiekach. Regularna oznacza, że ok. 50% matek corocznie powinno być wymieniane. Jeżeli zaś pasieka jest eksploatowana intensywnie (gospodarka wędrowna) procent ten powinien być jeszcze wyższy. Wiadomo bowiem, że młoda, dobrze czerwiąca matka jest w stanie zapewnić rodzinie utrzymanie wysokiej siły, a przez to szybkiego rozwoju i osiągnięcia wysokich wyników produkcyjnych ale także i zwiększonej zdrowotności. Każdy następny sezon użytkowania tej samej matki wiąże się ze zmniejszoną corocznie liczbą jaj przez nią składanych. Niejednokrotnie pszczelarze przekonują się, że wymiana matek w rodzinach nie jest taką prostą sprawą, jakby się początkowo wydawało. Same metody poddawania matek pszczelich nie stanowią najbardziej istotnego czynnika przy ich przyjmowaniu przez rodzinę. Uważa się, że warunki klimatyczno-pożytkowe, pora dnia, okres sezonu pasiecznego, stan rodziny oraz właściwości matki mają tu podstawowe znaczenie.

Warunki klimatyczne

Wszelkie niekorzystne zjawiska takie jak ochłodzenie, nadmierne upały, deszcze sprawiają, że w takich warunkach bardzo dużo robotnic znajduje się w ulu i każda ingerencja w gniazdo pszczele wzmacnia ich niepokój, co wpływa niekorzystnie na odnośnienie się pszczół do nowo poddawanej matki.

Warunki pożytkowe

W czasie trwania obfitych pożytków i ciągłego dopływu nektaru do

rodziny pszczelej robotnice chętniej akceptują nowo poddaną matkę. Podczas słabego pożytku lub jego braku należy podawać rodzinie syrop cukrowy, aby wywołać złudzenie wziętku.

Pora dnia

Najlepszą porą przyjmowania matek jest okres największego nasilenia lotu zbieraczek lub wieczorem, kiedy następuje uspokojenie rodziny.

Okres sezonu pasiecznego

W zasadzie cały okres od wiosny do końca pożytku głównego jest okresem sprzyjającym poddawaniu matek. Na początku sezonu, w trakcie rozwoju oraz w czasie rójek występuje przewaga młodych robotnic, które łagodniej odnoszą się do nowo poddawanej matki. W drugiej części sezonu na ogół trwa stały dopływ nektaru do ula, co również korzystnie wpływa na przyjmowanie matek. Późnym latem natomiast, kiedy brak jest pożytków, widać wyraźnie niechętnie przyjmowanie matek, co zmienia się na korzyść wczesną jesienią. Nie należy poddawać młodej matki rodzinom rabowanym, gdyż rabunki niekorzystnie wpływają na akceptację matek.

Stan rodziny

Rodziny pszczele, które w przeważającej ilości posiadają pszczoły młode o wiele chętniej przyjmują nowe matki w porównaniu z rodzinami z przewagą starszych osobników. Przyjęcie nowej matki wiąże się również z tym, jaki okres czasu upłynął od czasu zabrania, bądź straty starej matki. Na ogół po godzinie od zabrania bądź utraty starej matki pszczoły zaczynają się burzyć, wkrótce ustaje

w niej praca i przerywa się dopływ nektaru do ula. Obecnie lansowane tendencje mówią, iż najkorzystniejsze jest natychmiastowe poddanie młodej matki bezpośrednio po zabraniu starej z rodziny. Pewne znaczenie przy wymianie matek ma również ich przynależność rasowa, gdyż rodziny pszczele niechętnie na ogół przyjmują matki obcych ras. Dotyczy to w głównej mierze pszczół rasy środkowoeuropejskiej, które cechują się większą agresywnością niż pszczoły kaukaskie, czy kraińskie.

Właściwości matki

To najważniejsze kryterium decydujące o przyjmowaniu nowej matki. Składają się na nie m.in. wiek matki, jej zapach (feromony), rasa, stan i zachowanie się, oraz masa. Ważne jest także to, czy poddawana młoda matka jest unasieniona (w sposób naturalny lub sztuczny), czy też nieunasieniona albo czy rodzinie wcześniej poddano matecznik na wygryzieniu. Według wielu pszczelarzy poddawanie mateczników gwarantuje 100% pewność przyjęcia wygryzającej się matki. Generalnie obowiązuje zasada, że im matka pszczele jest młodsza, tym chętniej przyjmują ją pszczoły robotnice ale też i rozpoznają obcą substancję mateczną, co z kolei utrudnia przyjmowanie nowej matki. Stan poddawanej matki ma duży wpływ na zachowanie się pszczół w stosunku do niej. Matka rozbiegana szybko zwraca na siebie uwagę robotnic, które mogą ją okłebić. Matki wyczerpane transportem do pszczelarza, jeśli trwa on zbyt długo, również są przyjmowane bardzo niechętnie.

Bardzo istotnym elementem oceny jakości matki jest jej masa ciała →

Informacje rynkowe

Notowania cen na targowiskach

sporządzone przez Oddział LODR w Grabanowie (ceny w zł za jednostkę)

Lp	Wyszczególnienie	J.M	Wisznice	Parczew	Piszczac	Radzyń Podlaski	Biała Podlaska	Łuków	Międzyrzec Podlaski
			25.04.2005 poniedziałek	26.04.2005 wtorek	27.04.2005 środa	27.04.2005 środa	28.04.2005 czwartek	28.04.2005 czwartek	28.04.2005 czwartek
1.	Pszenica	dt	35-40	-	40-43	42-44	45-46	50	45
2.	Pszenżyto	dt	35	38	30-35	30-32	35-38	40	35
3.	Żyto	dt	-	-	25-30	20-23	25	-	25-26
4.	OWies	dt	22-29	-	22-30	25	25	30-32	25-28
5.	Łęczmień	dt	37-40	40-45	38-42	40-42	44-45	40-42	42
6.	Mieszanka zbożowa	dt	28-35	-	30-35	30-32	35	40-45	35
7.	Kukurydza	dt	-	-	-	50	-	-	-
8.	Ziemniaki	dt	25	20	20-25	-	25-33	25	-
9.	Prosięta 10-15 kg	para	220-250	-	240-270	220-250	-	250-290	240
10.	Prosięta pow. 15 kg	para	260-280	280-290	270-290	260-300	-	290-340	300
11.	Jaja	szt.	0.30-0.40	0.26-0.34	0.25-0.36	0.22-0.35	0.22-0.30	0.22-0.40	0.28 - 0.40
12.	Jabłka	kg	0.50-1.80	0.80-1.50	0.50-1.70	0.80-1.80	1.20-2.00	0.70-1.80	0.80 - 1.50
13.	Orzech włoski	kg	-	-	-	-	5.00	-	-
14.	Orzech laskowy	kg	-	-	-	-	8.00	-	-
15.	Pestka dyni	kg	3.50-4.00	-	-	-	-	-	-
16.	Cebula	kg	0.20-0.40	0.30-0.60	0.20-0.60	0.50-0.60	0.80-1.00	0.50-0.60	0.60
17.	Czosnek	kg	8.00	7.00-9.00	10.00	-	8.00-12.00	-	-
18.	Czosnek	szt.	-	-	-	-	-	0.40-0.60	0.50
19.	Rzodkiewka	peczek	1.00-1.50	2.00-2.50	1.00-1.50	-	1.50-1.80	1.20-1.50	1.50
20.	Szczypior	peczek	0.80-1.00	-	0.70-1.00	0.80	0.80-1.00	-	-
21.	Salata	szt.	1.50-2.00	-	1.50-2.00	1.00-1.50	1.30-1.80	1.00-1.50	1.50
22.	Ogórek	kg	3.30-4.50	3.80-4.50	4.00-4.50	4.00-4.50	3.00-4.50	4.00-5.00	-
23.	Ogórek kiszony	kg	-	2.80	-	-	5.00	-	-
24.	Kapusta	szt.	1.00-1.50	-	1.00-1.50	1.00-1.50	-	1.00	-
25.	Kapusta biała	kg	-	-	-	-	0.70-0.80	-	-
26.	Kapusta pekińska	szt.	-	-	-	-	2.50-3.00	-	-
27.	Kapusta pekińska	kg	3.00	-	3.00	-	-	-	-
28.	Kapusta kiszona	kg	-	1.50	-	-	2.50	-	-
29.	Pieczarki	kg	4.00-4.50	-	4.50	3.00-4.00	4.00	2.50-3.80	3.00-4.00
30.	Marchew	kg	0.60-0.70	0.40-0.60	0.60-0.70	0.50-0.60	0.80-1.00	0.60	0.60
31.	Miód	kg	16.00-21.00	-	18.00-20.00	-	17.00	20.00	18.00
32.	Buraki czerwone	kg	0.60-0.70	0.50-0.80	0.60-0.80	0.50-0.70	0.80-1.00	0.40-0.60	0.60
33.	Pomidory	kg	5.50-8.00	7.50-9.00	6.00-8.50	7.50-8.00	6.00-8.00	4.00-6.50	7.00-8.00
34.	Papryka	kg	-	10.00-12.00	-	-	-	5.00-7.00	-
35.	Gruszki	kg	-	-	-	-	2.50-4.00	3.00	-
36.	Seler	kg	2.00	2.00-2.50	2.00	2.00	2.50	1.60-2.00	2.50
37.	Por	szt.	-	0.50-0.80	-	-	-	0.80-1.00	-
38.	Por	kg	4.00	-	-	-	2.50-3.50	-	-
39.	Pietruszka	kg	2.00	2.00-2.50	2.00	1.60-2.00	2.50	-	3.50
40.	Ziemniaki	kg	0.30	0.40-0.60	-	-	0.30-0.50	-	0.40

Wisznice: prosięta podaż duża popyt mały Radzyń Podl.: prosięta podaż średnia popyt średni
 zboża podaż średnia popyt mały zboża podaż duża popyt średni
 Piszczac: zboża podaż duża popyt mały Międz. Podl.: zboża podaż duża popyt mały
 prosięta podaż średnia popyt średni prosięta podaż duża popyt średni
 Łuków: zboża podaż średnia popyt mały Biała Podl.: zboża podaż średnia popyt mały
 prosięta podaż mała popyt duży

www.odr.cyber.pl

Zapraszamy na stronę internetową

LODR w Końskowoli
Oddział w Grabanowie

Ceny zbóż, żywca wieprzowego i wołowego

Zboża

ceny w zł / tona

Punkt skupu	PSZENICA	JECZMIEN	ZYTO	PSZENYZYTO	OWIES	KUKURYDZA
Biała Podlaska ceny z dnia 04.05.2005r						
Mieszalnia pasz „Wola Pasze” Biała Podlaska ul. Sidorska tel.342-22-01 (Płatność po 55 dniach od sprzedaży)	350 + VAT	340 + VAT	260 +VATprzy płatności po 28 dniach cena niższa o 20 zł/t	300 + VAT	owies nagi 350 + VAT owies zwykły 260+VAT	360 + VAT
PZZ „MIŁOSZ” Kijowiec gm. Zalesie tel. 375 75 57	350-400 + VAT w zależności od jakości		280 + VAT płatność do 14 dni			
„Podlaskie Gorzelnie” Gorzelnia Witulin 21-542 Leśna Podlaska tel. 345-18-21			290 + VAT termin płatności- do 3 m-cy od dostawy			
Podlaskie Zakłady Spirytusowe „Alkowin” sp. z o.o Międzyrzec Podl. ul. Lubelska 65 Tel. 371-50-82			280 + VAT płatność 30 dni			
Wisznice ceny z dnia 05.05.2005r.						
AGRO-HANDEL Polubicze W II 61			250 + VAT	300 + VAT		
Parczew ceny z dnia 28.04.2005r.						
Młyn Gospodarczy Marek Tosciańczyk Parczew tel.083)354-17-67 ul.11-go Listopada 107	380 - 400 +VAT					

Żywiec wieprzowy i wołowy

ceny w zł/kg

Powiat	Żywiec wieprzowy		Żywiec wołowy		
	tuczniaki	maciory	buhaje	Jałówki	Krowy
Biała Podlaska ceny z dnia 02.05-06.05. 2005r.					
Biała Podlaska – Zakłady Mięsne „Dolina Łąk” Małaszewicze	3.30-3.35 + VAT				
Wisznice ceny z dnia 11.05.2005 r.					
„FELIX” Rossosz	3,10 + VAT		5.00 + VAT	4.00-4.20 + VAT	
Łuków ceny z dnia 06.05.2004 r.					
Zakłady Mięsne „Łmeat” w Łukowie	3,10 + VAT	2.20-2.40 + VAT			
Parczew ceny z dnia 06.05.2005 r.					
Parczew – ZM „LMEAT” Łuków	3.00 + VAT	2.40-2.80+ VAT	ponad 600 kg 4.50-5.00 +VAT	powyżej 600 kg 3.80 - 4.20 + VAT	
Radzyń Podlaski ceny z 02.05.2005r.					
M-U „Zemat” Z.Trościańczyk i Sp. Wołyn tel. 353-01-92	3.40 + VAT	2.20 + VAT	4.20-4.60 + VAT	3.70 -3.80+ VAT	

ZAPRASZAMY DO NOWO OTWARTEGO SKLEPU w Parczewie

ul. Piwonia 77
tel. (0-83) 355 05 51

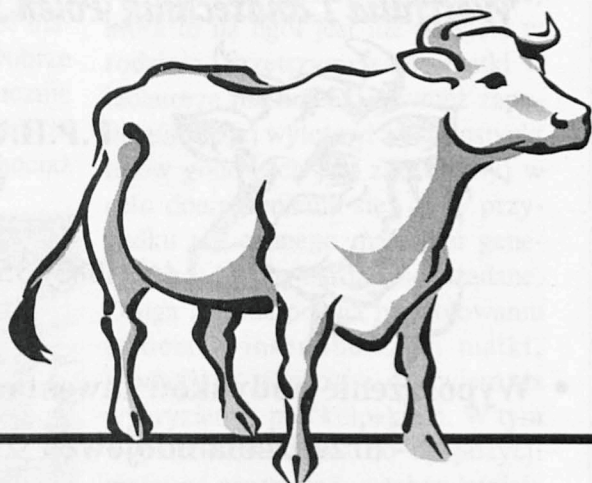
POLECAMY

- ★ Pasze i koncentraty własnej produkcji
- ★ Śruty poekstrakcyjne, dodatki paszowe
- ★ Premiksy i koncentraty firm LNB, SANO, BLATTIN
- ★ Środki ochrony roślin, nawozy

oraz:

- ★ Części do maszyn i ciągników
- ★ Części do kombajnu bizon
- ★ Akumulatory, ogumienie, oleje rozlewne
- ★ Części do urządzeń uprawowych
- ★ Art. zootechniczno-weterynaryjne
- ★ Wyposażenie pomieszczeń inwentarskich
- ★ Artykuły ogrodnicze
- ★ Nasiona, folie
- ★ Artykuły metalowe
- ★ Karma dla psów i kotów
- ★ Środki higieny doju

**MOŻLIWOŚĆ ZAPŁATY
W RATACH**

Siedziba firmy: ul. Przemysłowa 13 ; WISZNICE

Dział sprzedaży pasz
(083) 378 22 52, 378 20 52

Części zamienne
(083) 378 24 84

Środki ochrony roślin, nawozy
(083) 378 15 23

Dział marketingu
(083) 378 25 19

PH „ARKADY”

Arkadiusz Mischuk

Rusiły 49, 21-222 Podedwórze
tel. (083) 379-51-24, kom. 608 516 126

Oferuje do sprzedaży produkty firmy
EKOPLON S.A.

- Koncentraty pełne - **PROTAMIK**
- Koncentraty 10%
- Mieszanki witaminowo- mineralne
FARMER
EKOFOS
SORBIX
- Prefiksy dla trzody chlewnej
przeżuwaczy i drobiu:
DYNAMIX
EKOMIX
PREMIX 4%
- Pasze pełnoporcjowe:
PRESTARTER
STARTER
- Nawozy dolistne rolnicze
EKOLIST MAKRO
EKOLIST MONO
MIKROSOL
- Nawozy ogrodnicze
MULTIWIT- płynne doglebowe
MULTIWIT granulowane doglebowe

W sprzedaży posiadamy wyposażenie chlewni i wentylację renomowanych firm

OGŁOSZENIA

☞ **Sprzedam** ☜

Marianna Szymańska Laski 46,
21-200 Parczew, tel. 083 354 33 99
Sprzedam siano - kostka

Tel. 083 356 92 98 - Sprzedam
jałówki rasy hereford

Tel. 083 413 14 67 - Sprzedam
rozdrabniacz bijakowy z silnikiem
11 kW

☞ **Kursy** ☜

LODR w Końskowoli
Oddział w Grabanowie
organizuje kursy chemizacji
rolnictwa dla rolników. Koszt
75 zł/os. Chętni proszeni są o
zgłaszanie się do Powiatowych
Zespołów Doradztwa Rolni-
czego. Telefony i adresy na 2
stronie niniejszego czasopisma.

Autoryzowany dealer firmy

Westfalia Landtechnik Polen Sp. z o.o.

WESTFALIA

P.P.H.U. „MLEKO-SYSTEM”

ul. Składnicowa 8
21-200 Parczew

tel. (083) 355 13 09, fax. (083) 355 13 08

Oferuje

- Wyposażenie budynków inwentarskich do hodowli bydła
 - urządzenia udojowe i schładzające (nowe i używane) firmy Westfalia
 - kalenice dachowe oraz kurtyny firmy ARNTJEN
 - przegrody stanowiskowe do obór uwięziowych oraz wolnostanowiskowych
- Wozy paszowe firmy TRIOLIET
- Środki higieny doju
 - Części zamienne do wszystkich typów dojarek
 - Fachowe doradztwo
 - Artykuły zootechniczne

**SPRZEDAN
RATAŁNA**

⇒ bezpośrednio po wygryzieniu.

Im masa jest wyższa, tym lepszej jakości jest matka. Nie jest bez znaczenia też jakość matki, która poprzednio znajdowała się w rodzinie. Najlepiej, jeśli nowa matka odpowiada starej pod względem stanu fizjologicznego. Wtedy prawdopodobieństwo jej przyjęcia jest znacznie większe.

Do rodzin pszczelich możemy poddawać matki znajdujące się w matecznikach, sztucznie inseminowane, unasienione w sposób naturalny a także matki nieunasienione.

Poddawanie matek znajdujących się w matecznikach

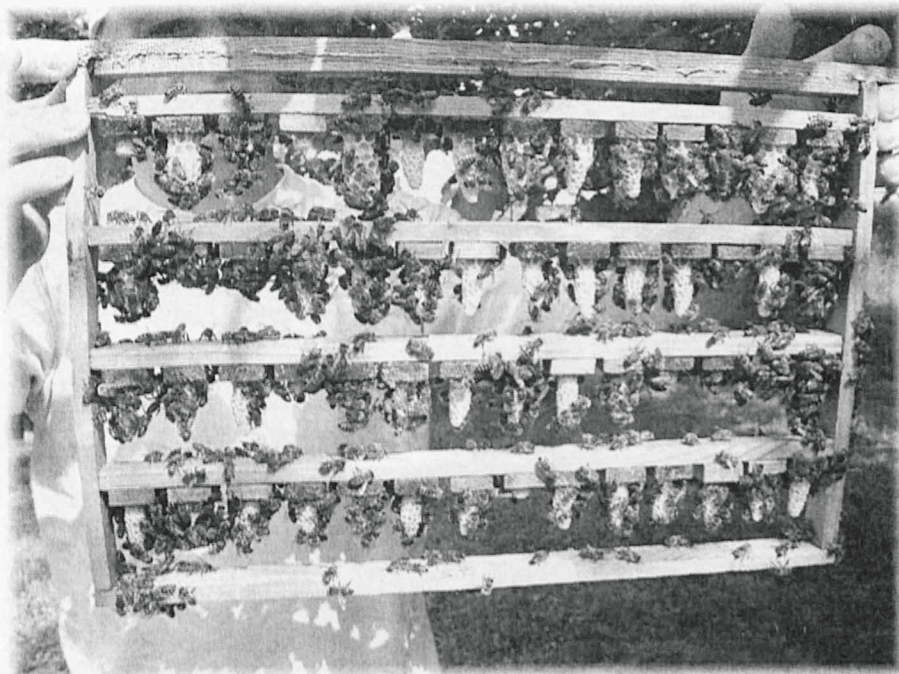
Ta metoda wydaje się najprostszą, gdyż wklejenie matecznika na wygryzieniu w plaster nie stanowi żadnego problemu, nie ma nawet konieczności wyjmowania plastrów z gniazda, wystarczy je tylko rozsunąć. Pszczoły robotnice teoretycznie powinny wygryzioną matkę traktować jako własną i akceptować ją. Problem zaś tkwi w tym, że po pierwsze w silnej rodzinie trudno młodą matkę, początkowo nieunasienioną znaleźć aby ją oznakować, a po drugie nigdy nie ma pewności, że odnaleziona matka jest właśnie tą, która wygryzła

się z poddanego matecznika, a nie np. z matecznika, który pszczelarz wcześniej mógł w gnieździe podczas przeglądu przeoczyć. Bywa również tak, że matka nie wygryza się z matecznika. W związku z powyższym bezpieczniej jest poddawać mateczniki na wygryzieniu do nowo utworzonych odkładów, gdyż podczas ich tworzenia łatwiej operować plastrami z czerwem, mają mniejszą siłę i pewność co do matki wygryzionej z matecznika jest wysoka. Poddawanie mateczników na wygryzieniu, ze względu na oszczędność czasu jest raczej stosowane w pasiekach towarowych, o dużej liczbie rodzin.

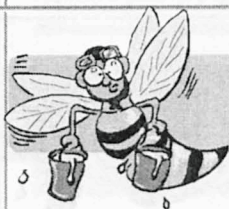
Poddawanie matek sztucznie inseminowanych

Matki sztucznie inseminowane stanowią dobry materiał hodowlany. Posiadają wysoką wartość i ze względu na zwiększone nakłady w ich produkcji są zdecydowanie droższe od pozostałych matek. Przy spełnieniu wszystkich warunków dotyczących sztucznej inseminacji ponad 90% matek rozpoczyna czerwienie. Dobrze byłoby, gdyby wszystkie sztucznie unasienione matki były matkami ze sprawdzonym czerwieniem, chociaż

nie zawsze jest to wykonalne i o ich wartości pszczelarz może przekonać się dopiero w swej pasiece. Matki takie mogą być poddawane do normalnych rodzin, którym uprzednio zabrano matkę czerwiącą, ale zdecydowanie korzystniejszym zabiegiem jest poddawanie matek sztucznie unasienionych do odkładów. Można też wykorzystać uliki weselne celem sprawdzenia czerwienia takich matek. Celem zwiększenia pewności przyjęcia matki należy zastosować jedną z dwóch podanych metod. Pierwsza to izolowanie matki na plasterze z krytym czerwem na wygryzieniu. Izolator na plaster powinien być wykonany z siatki o oczkach nie większych niż 2 - 3 mm, aby uniemożliwić pszczołom z rodziny przedostanie się do matki. Po upływie kilku dni z czerwiu krytego w izolatorze wygryza się większość młodych pszczoł, które tworzą świętę matki i opiekują się nią. W tym czasie matka powinna rozpocząć czerwienie. Wówczas izolator można usunąć i plaster z matką pozostawić w gnieździe, która to na ogół jest już przyjęta w rodzinie. Przetrzymanywanie matki w izolatorze ma na celu również zapobiegnięcie jej wylotowi z ula (instykt lotów godowych jest zachowany) w celu dounasienienia się, co w wypadku tak cennego materiału genetycznego byłoby bardzo niepożądane. Druga metoda polega na izolowaniu sztucznie inseminowanej matki, również na plasterze z czerwem na wygryzieniu, pod kołpakiem. W tym wypadku matka ma do dyspozycji mniejszą przestrzeń, a także istnieje niebezpieczeństwo przedostania się pszczoł pod kołpak, który musi być bardzo dokładnie zamocowany w plasterze, aby nie mógł się odchylić, co nie zawsze się udaje. Rezultaty przyjęć matek są tutaj zdecydowanie gorsze. Niekiedy może zdarzyć się, że nawet właściwie czerwiące matki mogą być wymieniane. Przyczyn należy wtedy szukać w słabej ich

ciąg dalszy na s. 12 ⇒

➔ atrakcyjności, zbyt małej ilości plemników w zbiorniczku nasiennym, bądź w wadach fizycznych (np. uszkodzenia czy paraliż nóg). Trzeba pamiętać o tym, że matki sztucznie inseminowane mogą rozpoczynać czerwienie znacznie później (nawet do 14 i więcej dni po poddaniu do rodziny) w porównaniu do matek unasienionych w sposób naturalny i w związku z tym niektórzy pszczelarze zbyt wcześnie eliminują taką matkę jako niepełnowartościową.

Poddawanie matek unasienionych w sposób naturalny

Należy przestrzegać w tej metodzie zasady, aby matkę unasienioną naturalnie poddawać do rodzin, w których zabrano również matki czerwzące, bądź matka zaginęła. Na ogół matki takie są poddawane do rodzin w różnego typu klateczkach, choć także można poddawać je w izolatorach, czy pod kołpak. Przy poddawaniu matek unasienionych do odkładów tworzonych z młodych pszczół, otwory klateczek wystarczy zatkać wyłącznie ciastem miodowo - cukrowym bez dodatkowych zabezpieczeń (korek, pasek węzy), a procent akceptacji nowych matek wynosi praktycznie 100. Klateczkę umieszcza się w plastrze z czerwem, gdzie gromadzą się karmicielki albo umieszcza się w uliczce między takimi plastrami. Rodzina, do której poddaje się nową matkę powinna być w pełni rozwoju fizjologicznego, czyli posiadać pszczoły w różnym wieku oraz dużą ilość krytego i otwartego (we wszystkich stadiach) czerwiu. Przy poddawaniu matek naturalnie unasienionych wielu zwolenników ma metoda bezpośredniego poddawania ich na plaster tuż po zabraniu starej matki, z zastrzeżeniem, że nowa matka musi być co najmniej takiej jakości jak poprzednia.

Ponieważ młode matki mogą być okłębiane przez pszczoły w przypadku ich niepokojenia, po poddaniu

matki w klateczce z ciastem lepiej przez okres 5 - 7 dni nie zaglądać do rodziny. W sprzyjających warunkach matki można poddawać w klateczce bez pszczół towarzyszących w innych przypadkach należy zapewnić matkom opiekę młodych pszczół.

Poddawanie matek nieunasienionych

Często bywa tak, że pszczelarz ma możliwość nabycia jedynie matki nieunasienionej. W tym przypadku należy pamiętać również o tym, aby taką matkę poddawać do rodzin, które przez pewien czas były osierocone na skutek utraty bądź zabrania starej matki (minimum 3 - 4 dni) i zaczęły odbudowywać mateczniki. Ważne także jest, aby w gnieździe nie było czerwiu otwartego (plastry z tym czerwem można na pewien czas przenieść do innych rodzin w pasiece). Przed poddaniem matki należy dokonać dokładnego przeglądu gniazda i zniszczyć wszystkie mateczniki, które pszczoły odbudowały. Matki nieunasienione łatwiej są przyjmowane w odkładach niż pełnowartościowych rodzinach, gdyż w tym przypadku również istnieje możliwość dowolnego operowania plastrami z czerwem. Im dłuższy czas upływa od momentu osierocenia rodziny, tym lepiej przyjmowane są młode matki

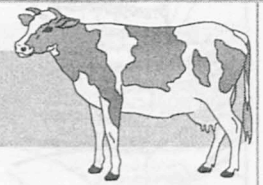
nieunasienione. Istnieją duże różnice między poddaniem nowej matki bezpośrednio po zabraniu starej lub po 1, 2 dniach, a poddawaniem nowej matki po 4, 5 dniach. Procent przyjęć wzrasta wtedy gwałtownie. Najbezpieczniej matki nieunasienione jest poddawać w klateczkach dowolnego typu, preferowanych przez pszczelarza. Poddając matkę nieunasienioną, przedłuża się okres bez czerwienia w rodzinie, a bywa też tak, że nie ma pewności, iż matka unasienni się albo powróci z lotu godowego (co może być spowodowane załamaniem się warunków pogodowych). Matki unasieniają się na ogół około 7 dnia życia i po kilku następnym dniach rozpoczynają czerwienie.

Dobrym sposobem jest poddanie matek nieunasienionych do ulików weselnych i przetrzymywania ich do momentu podjęcia czerwienia.

Każdy pszczelarz, przy odpowiednim podejściu do wymiany matek w pasiece i analizie wszystkich czynników mających wpływ na ich przyjęcia jest w stanie dojść do takiej wprawy, aby zabiegi poddawania młodych matek były uwieńczone pełnym sukcesem i stanowiły źródło satysfakcji z tytułu zajmowania się pszczelarstwem. ■

Małgorzata Lewandowska

Roślinne stymulatory wzrostu

Antybiotykowe stymulatory wzrostu powszechnie stosowane w żywieniu trzody chlewnej przynosiły hodowcom wymierne korzyści w postaci lepszego tempa wzrostu, lepszego wykorzystania paszy oraz dobrej kondycji zdrowotnej zwierząt. W 1998 roku wycofano większość antybiotyków w krajach Unii Europejskiej. Od 1 lipca 1999 roku również w Polsce wycofano z produkcji pasz cztery antybiotyki: cynk bacytracynę, virgiamycynę, tylozynę i spiramycynę. Należy się spodziewać, że wkrótce wycofane zostaną także pozostałe stymulatory antybiotykowe. Aby zmniejszyć wynikające z tego straty hodowców prowadzone są prace nad alternatywnymi, roślinnymi stymulatorami, działającymi podobnie jak antybiotykowe, a jednocześnie całkiem bezpiecznymi dla zwierząt. Przemysł paszowy zaczął więc proponować w miejsce wycofanych dodatków odpowiednio zestawione mieszaniny ziół.

Zioła i ekstrakty z ziół zawierają substancje podobne do antybiotyków. Zioła to rośliny dziko rosnące lub pozyskiwane z upraw polowych, zawierające substancje biologicznie czynne działające bakteriobójczo, bakteriostatycznie i immunoregulująco. Dobierając odpowiedni ich zestaw można uzyskać mieszaniny o szerokim spektrum działania.

Zioła zawierają:

- związki organiczne, do których organizm jest przyzwyczajony,
- związki czynne w naturalnej formie,
- wykazują działanie zespolone (poszczególne składniki ziół potęgują swą działalność),
- zawierają witaminy, sole mineralne, garbniki, olejki eteryczne, niezbędne dla procesów trawienia, wydalania i odtruwania produktów przemiany materii.

Działanie stymulujące wykazują też metabolity wtórne ziół, takie jak: garbniki, saponiny, terpeny, flawonidy, glikolidy, alkaloidy, olejki eteryczne, śluzu i pektyny.

Działanie ziół polega na:

- nadawaniu atrakcyjnego smaku i zapachu paszom,
- regulacji trawienia w przewodzie pokarmowym,
- ograniczaniu podatności na stres,
- wzmocnieniu systemu immunologicznego,
- kierowaniu przemianami wewnątrz organizmu.

Do sporządzania mieszanek ziołowych wykorzystywane są różne części roślin: podziemne kłącza, kora, łodygi, liście, kwiaty i owoce. Części te zbierane są w fazie, gdy zawierają maksymalną ilość substancji biologicznie czynnych. Następnie są odpowiednio suszone i przechowywane w optymalnych warunkach wilgotności, temperatury i oświetlenia.

Do najczęściej spotykanych w preparatach i powszechnie znanych ziół należą: bazylia, kolendra, szalwia,

koper, imbir, gorczyca, pietruszka, rumianek, korzeń łopianu, pieprz turecki, seler, czosnek, chrzan, mięta, tymianek.

W żywieniu zwierząt wskazane jest stosowanie odpowiednio zestawionych mieszanin ziół, właściwych dla danego gatunku zwierząt, wieku i kierunku produkcji. Stosowanie pojedynczych ziół w dawce pokarmowej nie zapewni osiągnięcia pożądanego efektu. Z punktu żywienia trzody chlewnej istotne są mieszaniny ziół wykazujące działanie bakteriobójcze i bakteriostatyczne, gdyż wpływają na skład mikroflory przewodu pokarmowego, a tym samym zapobiegają występowaniu zaburzeń pokarmowych i biegunek. Obecnie na rynku paszowym funkcjonuje już wiele ziołowych dodatków paszowych. W dalszym ciągu prowadzone są prace polegające na ulepszaniu ich składu.

Potwierdzona już skuteczność działania preparatów ziołowych pozwoli na wyeliminowanie antybiotykowych stymulatorów wzrostu z żywienia zwierząt i stworzy nowe możliwości dla przemysłu paszowego. ■

Czesława Mirczewska

REKLAMA REKLAMA REKLAMA

Centrala Nasienna w Parczewie

ul. Szkolna 32

tel. (083) 354 13 28,

..*Oferuje do sprzedaży:*

- *Pasze, koncentraty i premiksy firm: Lando O Lakes, Sano, Josera, LNB, EuRolPol, SCHAUMANN, Ekoplone, Polfarm, Polsanders, Bacutil, Unipasz, Mikita*
- *Śrutę sojową i rzepakową.*
- *Sprzet i maszyny rolnicze.*
- *Nawozy płynne i krystaliczne INTERMAG*

Porady w ogrodzie – czerwiec

Czerwiec-miesiąc w którym są długie i ciepłe dni sprzyjające szybkiemu rozwojowi roślin. Większość krzewów ozdobnych urzeka nas pięknymi i dorodnymi kwiatami. Dojrzewają wczesne odmiany czereśni, a na grządkach są już truskawki i poziomki. Piękna pogoda zachęca do pracy w ogrodzie. Soczysta zieleń pozwala naszemu organizmowi odpocząć po długich zimowych miesiącach.

Drzewa i krzewy ozdobne

Róże, pienne zabezpieczamy przed wiatrami, często łamią się tuż nad ziemią. Pnie róż mocujemy tak mocno do palików, ażeby nawet przy najsilniejszych wiatrach nie doszło do uszkodzeń. Ażeby róże mogły zakwitnąć po raz drugi, nie powinno się ciąć kwiatów ze zbyt długą łodygą. Jeżeli komuś zależy, aby róże zakwitły i przekwitły na krzaku nie powinien zapomnieć o ich usunięciu w odpowiednim momencie. Im dłużej pozostają na krzaku, tym bardziej opóźnia się rozwój nowych pędów i tym samym początek drugiego kwitnienia. Dla pobudzenia nowych pędów do silniejszego wzrostu obficie

zasilamy róże składnikami pokarmowymi. Na 1m² dajemy 30 do 40 g nawozu wieloskładnikowego.

Nie zapominajmy o zwalczaniu szkodników a zwłaszcza mszyc i przędziorków. Na wiciokrzewach, różach i innych liściastych mogą pojawiać się mszyce. Zwalczamy je preparatami: Decis, Pirimor lub Talstarem. Mszyce i przędziorki są szczególnie niebezpieczne dla iglaków /jałowce skalne i wirginijski, tuje kolumnowe, świerk biały itd./.. Mszyce żerują wewnątrz krzewów. Ich uszkodzenia powodują zasychanie gałęzi widoczne późnym latem. Podczas suchej i słonecznej pogody szkodniki te mogą się pojawiać na innych gatunkach.

Czerwiec to najlepszy okres na przygotowanie sadzonek pięciorników, tawułów, hortensji, forsycji i wiciokrzewów. Tych wszystkich krzewów liściastych które zrzucają liście na okres zimy. Sadzonki należy wykonać z tegorocznych słabo zdrewniałych pędów z 3-4 węzłami. Umieszczamy sadzonki w skrzynkach w wilgotnym, przepuszczalnym podłożu. Aby zatrzymać wilgoć w podłożu, skrzynki przykrywamy szczelnie folią.

Pod koniec czerwca rozpoczynamy cięcie żywopłotów z roślin zrzucających liście. Tniemy jedynie wierzchołki nowych pę-

dów, nie ruszając pędów starszych.

Jeżeli chcemy, aby nowo posadzone żywopłoty wykształciły duże przyrosty, nie powinniśmy zapomnieć o podlewaniu.

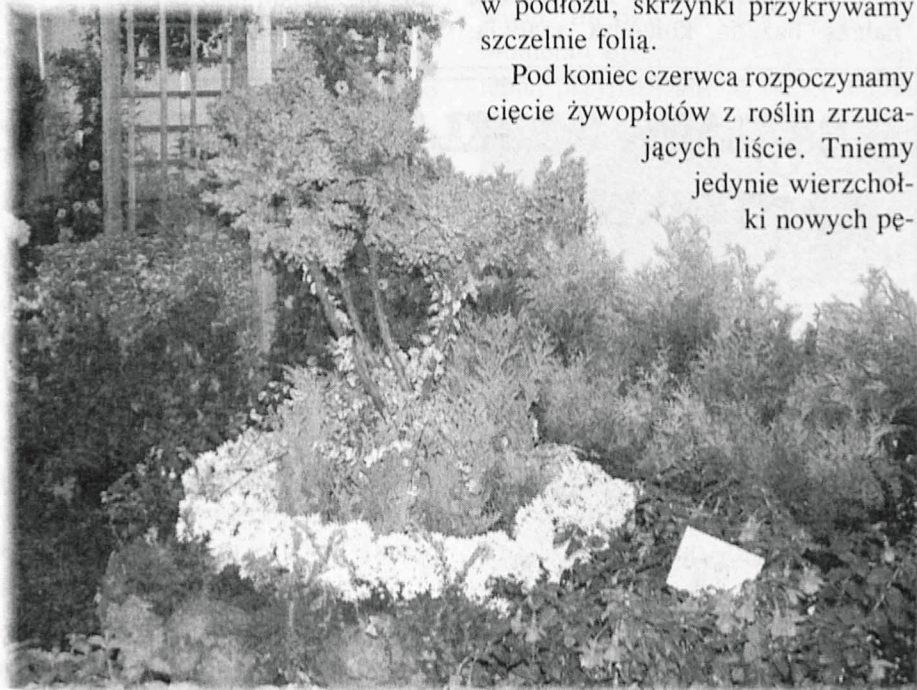
Trawnik

Trawa rośnie bardzo szybko w czerwcu. Powinniśmy ją regularnie kosić i nawozić. Najlepiej raz w tygodniu. Jeśli wystąpi zbyt sucha pogoda wówczas co 3 dni podlewamy wodą. Zabieg ten należy wykonywać rano lub wieczorem. Nie podlewajmy w samo południe ponieważ rośliny w tym okresie przechodzą szok termiczny. Musimy dostarczyć trawie składniki pokarmowe ponieważ szybko rośnie i wytwarza dużą ilość masy zielonej.

Rosnące w trawniku chwasty o dużych korzeniach, jak mniszek lekarski i osiet wymagają specjalnego zwalczania. Jeśli chwasty te są jeszcze małe łatwo dają się wyciągnąć po deszczu z korzeniami. Gdy jednak stały się silnymi roślinami używamy środków chemicznych np.; Starane. Chwasty powinny mieć w czasie oprysku herbicydem dużą powierzchnię, aby mogły pobrać wystarczającą ilość środka chemicznego.

Oczko wodne

W czerwcu temperatura zarówno powietrza jak i wody jest dość wysoka, musimy pamiętać o jej napowietrzaniu aby zapobiec tworzeniu się glonów. Przynajmniej raz na dzień przez okres 2-3 godz. uruchamiamy pompkę wodną /fontannę/. Narybek musimy dokarmiać najlepiej sproszkowanym pokarmem. Możemy niektóre gatunki ryb akwariowych przenieść do stawu /pawie oczko, mieczyki, danio i brzanki/. Rośliny wodne które się bardzo rozrosły, przeredzamy je w czerwcu.

Byliny

Czerwiec to miesiąc w którym należy wysiewać nasiona bylin aby mieć w przyszłym roku kwitnące rośliny. Wysiewamy do gruntu orliki, dzwonki karpackie, rudbekie, goździki pierzaste, słoneczniki, zatrwian tatarski i szerokolistny itd. Wysiewamy również nasiona sasanki która kwitła w tym roku. Dojrzałe nasiona to takie, które zmieniły barwę z zielonej na szarobrazową. Wysiewamy zaraz po zerwaniu owocostanów. Nie należy przechowywać nasion przez dłuższy okres ponieważ tracą zdolność kiełkowania. Ścinamy przekwitłe kwiaty, gdyż zawiązanie nasion powoduje osłabianie roślin. Rozmnażamy przez podział byliny, które już kwitły i przechodzą w stan spoczynku lub będą kwitły w ten sposób rośliny musimy cieniować i często zraszać.

Podczas upalnej pogody pojawia się na mieczykach wciornastek mieczykowiec, niebezpieczny szkodnik który pod względem zapytania może postawić dalszy ich rozwój. Gdy tylko zauważymy czarne podłużne owady o długości około 1 mm możemy być

pewni, że są to wciornastki. Szkodnika zwalczamy stosując środki owadobójcze. Zabieg powtarzamy co 10-14 dni. W przypadku wystąpienia suchej pogody, pamiętajmy o podlewaniu mieczyków.

Jeśli chcemy mieć kwiaty mieczyka we wrześniu, możemy jeszcze w pierwszych dniach czerwca wysadzać bulwy.

Pod koniec czerwca wykopujemy byliny cebulowe a zwłaszcza tulipany. Rośliny te wykopujemy wówczas gdy 3/4 liści jest zaschniętych. Wykopane cebule oczyszczamy z ziemi, obsuszamy i następnie przechowujemy w suchym i przewiewnym pomieszczeniu aż do jesieni. Cebule nie wolno suszyć bezpośrednio na słońcu tylko w miejscach ocienionych. Jeżeli przewidzieliśmy już nowe miejsca dla tych roślin, możemy wykopać cebule i natychmiast ponownie posadzić do przygotowanego gruntu.

Balkony

Jeszcze w czerwcu możemy sadzić kwiaty balkonowe. W sklepach bez trudu dostaniemy jeszcze ich rozsądę. Rośliny w skrzynkach balkonowych zasilamy nawozami po raz pierwszy już w czerwcu. Termin tego zabiegu

zależy od stopnia rozwoju roślin. Nadchodzi w momencie, gdy pojawia się pąki kwiatowe. Pelargonii z zasady nie nawozimy wcześniej. W przeciwnym razie przed kwitnieniem rozwija się zbyt wiele liści.. Raz na 7-10 dni zasilamy je roztworem nawozu wieloskładnikowego do roślin kwitnących. Petunie, Surfinię, Cascadię i fortunę- które potrzebują dużo związków żelaza, dokarmiamy nawozami przeznaczonymi specjalnie dla nich.

Jeżeli chcemy ocieniać bardzo nasłonecznione balkony, możemy wysiać w skrzynkach szybko rosnące rośliny np.: werbene, wilec.

Wszystkie przekwitające kwiatostany roślin w skrzynkach balkonowych usuwamy, poprawiając w ten sposób wygląd roślin. Niezależnie od tego rośliny kwitną obficie. Kwiatostanów pelargonii nie usuwamy w całości, lecz tylko poszczególne przekwitnięte kwiaty. Pozostałe będą stopniowo przekwitały. Szczególnego znaczenia nabiera zrywanie wędnących kwiatów petunii. Ten kwiat letni bardzo łatwo zawiązuje nasiona, co zmniejsza później efekt kwitnienia.

Teresa Wypych

Wegetariańskie smakołyki

Zapiekanka, delikatna cukinia, sałatka z makaronu i warzyw z sosem jogurtowym albo gotowane ogórki doprawione odrobiną chrzanu. A wszystkie te potrawy są lekkie i bardzo wyrafinowane w smaku.

Potrawy z warzyw z dodatkiem makaronu czy ryżu mają same zalety. Zawierają mnóstwo witamin i minerałów. Są lekko strawne, nie obciążają więc żołądka. Ponadto wegetariańskie dania przyrządza się szybko i można poeksperymentować, zamieniając jedno warzywo innym albo doprawiając potrawę swoimi ulubionymi ziołami.

Oto kilka propozycji:

RISSOTTO Z WARZYWAMI

10 dag ryżu; pęczek włoszczyzny; 15 dag groszku w strączkach; 3 dag świeżego imbiru; 2 ząbki czosnku; 3 łyżki oleju; 1/2 łyżki sosu sojowego; 1 łyżeczka mąki ziemniaczanej; 100 ml. bulionu warzywnego; 2 łyżki octu winnego; 1/2 pęczka kolendry lub natki; 3 jajka; 3 łyżki mleka; 4-6 łyżek słodko-pikantnego sosu chili; sól; pieprz.

Ugotować ryż w osolonej wodzie. Włoszczyznę i groszek pokroić w

paseczki. Posiekany imbir i czosnek podsmażyć na oleju, dodać warzywa i smażyć mieszając ok.

8 min. Sos sojowy połączyć z mąką, bulionem i octem winnym, zalać warzywa i zagotować. Kolečka pokroić i wymieszać z jajkiem, mlekiem doprawić solą, pieprzem. Na patelni usmażyć omlet, następnie pokroić go w paseczki. Do warzyw dodać ryż, paski omleta i polać sosem chili.

JARZYŃKA Z BURACZKÓW I OGÓRKÓW

40 dag małych buraczków; 6 jajek; 2 dag mąki; 4 dag masła; 250 ml. bulionu warzywnego;

100 ml. białego wytrawnego wina;

ciąg dalszy na s. 16 ➡

→ 100 ml. śmietany kremówki; 3 dag chrzanu; 1 łyżeczka cukru; 1 łyżeczka soku z cytryny; 60 dag ogórków; garść listków rzeżuchy; sól; pieprz.

Ugotować buraczki i pokroić je w plasterki. Jajka ugotowane na twardo przekroić na pół. Rozpuścić masło, wsypać mąkę i wymieszać, dodać bulion, wino, śmietanę i mieszać aby powstał gładki sos - należy gotować go 5 minut, doprawić chrzanem, solą, pieprzem, cukrem i sokiem cytrynowym. Ogórki obrać, przekroić wzdłuż i pokroić na na kawałki - gotować 8 minut. Na talerz ułożyć jajka, buraczki, ogórki i polać sosem oraz posypać rzeżuchą.

SAŁATKA MAKARONOWA Z JOGURTEM

25 dag marchewki; pęczek młodej cebulki; 20 dag makaronu; 20 dag mrożonego groszku; 15 dag goudy; 150 ml. majonezu; 150 ml. jogurtu; 1 łyżeczka skórki z otartej cytryny; 2 łyżki soku z cytryny; 2 łyżeczki cukru; 1 łyżeczka sosu worcester; sól; pieprz.

Marchew i cebulę pokroić w cienkie plasterki. Makaron (kolanka) ugotować, 4 minuty przed końcem gotowania wrzucić marchewkę, groszek i cebulkę. Zawartość garnka przelać przez sito i ostudzić. Goudę pokroić w paseczki, jogurt wymieszać z majonezem, otartą skórką i sokiem z cytryny, doprawić solą, pieprzem, cukrem i sosem worcester. Polać sałatkę sosem jogurtowym i odstawić na 10 minut.

Opracowała:
Magdalena Marczuk
PZDR Wisznice

Potrawy z grila

Jest już wiosna a za nią lato i wielka ochota na spędzenie wolnego czasu na świeżym powietrzu, a także na degustację wspaniałych potraw z grila. Popularne i często przyrządzane kielbaski już nieco się nam znudziły. Podaję więc przepisy na kilka wspaniałych i smacznych posiłków o oryginalnym i niepowtarzalnym smaku.

Indyk w migdałach

1/2 kg indyka, 10 dag uprażonych płatków migdałowych, sól.

Glazura: 1/3 szklanki oliwy 1 ząbek czosnku, po 1 łyżce ostrej musztardy, płynnego miodu, soku z cytryny i sproszkowanej słodkiej papryki.

Umyte, osuszone i pokrojone w centymetrowe paski mięso z indyka uformować w kształcie wydłużonego liścia. Posolić i wstawić na 2 godziny do lodówki. Obrany czosnek przetrzeć przez praskę. Połączyć oliwę z musztardą, miodem i cytryną, dodać paprykę i czosnek. Wyjąć z lodówki, nadziać na szpadki, posmarować glazurą, piec na grillu, smarując od czasu do czasu pozostałą glazurą. Zaraz po zdjęciu z rusztu szybko obtoczyć w migdałach.

Kurczak w musztardzie miodowo - tymiankowej

1 kg piersi z kurczaka, pieprz, sól.

Marynata: 10 łyżek musztardy miodowo - tymiankowej, 10 łyżek soku z cytryny, 3 łyżki posiekanej natki pietruszki, 1 łyżeczka suszonego tymianku lub 1 łyżka świeżego.

Piersi z kurczaka po umyciu osuszyć. Pokroić w kwadraty o boku 2 cm, opruszyć solą i pieprzem. W misce wymieszać wszystkie składniki marynaty. Posmarować nią mięso, przykryć, wstawić do lodówki na co najmniej 2 godziny. Wyjąć, nadziać luźno na szpadki i piec na grillu, smarując co jakiś czas marynatą.

Podawać gorące z musztardą miodowo-tymiankową.

Udka po hawajski

10 udek kurzych

Marynata: 1/2 szklanka oleju, 1/2 szklanki soku annasowego, sól.

Glazura: 1/2 szklanki dżemu annasowego i sosu sojowego, 1/4 szklanki soku ananasowego, 1 łyżeczka ostrej musztardy.

W misce wymieszać olej z sokiem ananasowym i solą. Udka umyć, osuszyć, włożyć do marynaty i odstawić. W małej miseczce przygotować glazurę: połączyć dżem ananasowy, sos sojowy, musztardę i sok ananasowy. Po 3 godzinach wyjąć mięso z marynaty. Piec na grillu, smarując glazurą.

Białe kielbaski w ostrym sosie

10 długich białych kielbasek, 10 łyżek oliwy, 10 oliwek

Sos: 1 szklanka keczupu, 3 duże ząbki czosnku, po 2 łyżki pieprzu białego i sproszkowanej słodkiej papryki, po 1 łyżeczce oreango, tymianku i soli.

Czosnek obrać, rozetrzeć z solą. W misce dokładnie wymieszać keczup z czosnkiem, ziołami i przyprawami. Kielbaski zwinąć w ślimaczki, w środek włożyć po oliwce, nadziać na szpadki, posmarować sosem i dalej piec, przewracając od czasu do czasu, aż się zrumienią.

Cielęcina w glazurze śliwkowej

1 kg cielęciny /7 sznycli/ ,dip śliwkowy, sól

Mięso rozbić tłuczkiem, posolić. Posmarować glazurą /jako glazury użyć schłodzonego dipu śliwkowego/. Piec na grillu, smarując od czasu glazurą.

Kebabczeta w ziołach

Po 1/2 kg cielęciny i baraniny bez kości, 1/2 szklanki oleju, pieprz, sól.

Sucha marynata: 5 łyżek suszonego rozmarynu i bazylii, po

➔ 2 łyżki suszonego majeranku, tymianku i szalwii po łyżce sproszkowanego czosnku i cebuli, 3 liście laurowe, 1/2 łyżeczki pieprzu, 1 łyżeczka soli.

Liście laurowe bardzo drobno rozkruszyć. Zioła dokładnie rozetrzeć. Starannie wymieszać wszystkie składniki marynaty. Umyte, osuszone mięso zemleć dwukrotnie, dodać połowę oleju, doprawić pieprzem i solą, dokładnie wymieszać, wstawić do lodówki. Po 3 godzinach wyjąć, uformować z niego kielbaski długości około 10 cm, posmarować pozostałym olejem i grubo posypać suchą marynatą. Pozostałą przyprawę namoczyć w niewielkiej ilości wody. Kielbaski piec na grillu, pod koniec pieczenia na żar rzucić mokre zioła.

Jagnięcina w marynacie cytrynowej

1 kg jagnięciny /bez kości/, sól.

Marynata: 1 szklanka wytrawnego wina, 1/2 szklanki oliwy, 2 cytryny, 2 ząbki czosnku, 1 łyżka grubo zmielonego czarnego pieprzu.

Mięso pokroić na kotlety, każdy kawałek pobić tłuczkiem. Cytryny wyszorować szczoteczka, osuszyć, zetrzeć z nich skórkę na tarce o małych oczkach, wycisnąć sok.

Czosnek obrać, przecisnąć przez praskę. W dużej misce połączyć składniki marynaty, włożyć do niej mięso i wstawić do lodówki. Po 24 godzinach wyjąć z marynaty, osuszyć papierowym ręcznikiem, lekko opruszyć solą. Piec na grillu, smarując marynatą.

Kotleciki z mielonej wołowiny z zielonym pieprzem

1 kg mielonej wołowiny, 3 ząbki czosnku, 3 łyżki posiekanej natki pietruszki, 2 łyżki masła, oliwa do smarowania, 1 łyżka zielonego pieprzu, sól.

Zielony pieprz namoczyć na 5 minut. Czosnek obrać, przepuścić przez praskę. Masło stopić, połączyć z wołowiną, czosnkiem, pietruszką, solą i pieprzem.

Ze starannie wymieszanej

masy mięsnej wilgotnymi dłońmi uformować kotleciki, posmarować je oliwą i upiec na grillu. Można podawać z cebulą pieczoną z szalwią na słodko.

Kotlety mielone z baraniny

1 kg baraniny /bez kości/, 2 cebule, 3 ząbki czosnku, 3 łyżki masła. Olej do smarowania, po 2 łyżki świeżej /lub 2 łyżeczki suszonej/ mięty i majeranku, 5 łyżek soku z cytryny, sól.

Baraninę umyć, zemleć. Cebule i czosnek obrać, drobno posiekać, zeszklić na maśle. Połączyć mięso z cebulą, czosnkiem, sokiem z cytryny, ziołami, posolić. Mokrymi rękami uformować kotleciki, posmarować olejem i upiec na grillu. Podawać z dipem miętowym.

Połudwica wołowa w wiśniaku

1/2 kg połędwicy wołowej, 1 łyżka oliwy. Marynata: po 100 ml wiśniaku i czerwonego wytrawnego wina, 2 ząbki czosnku, 2 liście laurowe, po łyżce kolendry i tymianku, 10 ziaren pieprzu, sól.

Czosnek obrać, przecisnąć przez praskę. Pieprz i kolendrę zemleć. Liście laurowe drobno pokruszyć. Przyprawy połączyć z wiśniakiem i czerwonym winem. Włożyć połędwicę do marynaty i wstawić do lodówki na 12 godzin. W tym czasie kilkakrotnie przewrócić. Wyjąć mięso z marynaty, osuszyć, obwiązać mocną bawełnianą nicią lub sznureczkiem, podpiec na grillu, smarując oliwą. Położyć na tacce, połać przecedzoną marynatą i piec dalej, sprawdzając miękkość szpadką.

Połudwica wołowa z curry i ananasem

1/2 kg połędwicy wołowej, 1 puszka ananasa

Glazura: po 1/3 szklanki oleju i zalewy z ananasa, 4 łyżki dżemu ananasowego niskosłodzonego, 1 łyżka curry, sól.

W garnuszku rozgrzać dżem, dodać pozostałe składniki glazury, dokładnie wymieszać. Umytą i osuszoną

połudwicę pokroić na plastry grubości 1,5 cm, a następnie na kwadraty o boku 2 cm. Plastry ananasa podzielić na części. Nadziać na szpadki na przemian kawałki połędwicy i ananasa. Piec na grillu, smarując glazurą i przewracając od czasu do czasu.

Sznycelki cielęce z ziołami

1 kg cielęciny /udziec /pieprz, sól

Marynata: 1/2 szklanki oliwy, po 1/2 szklanki soku z cytryny i pomarańczy, po łyżce posiekanych świeżych lub po 1 łyżce suszonych ziół: bazylii, majeranku, rozmarynu, kilka kropli sosu tabasco, sól.

Mięso umyć osuszyć, pokroić na 12 sznycli, lekko rozbić tłuczkiem, oprószyć solą i pieprzem. Z podanych składników przygotować marynatę i włożyć do niej sznycele. Wstawić do lodówki, po godzinie wyjąć, osuszyć i upiec na grillu.

Pstrąg w papilotach

5 pstrągi, 15 dkg pieczarek, 10 dkg masła, sok z połowy cytryny zioła prowansalskie, pieprz, sól.

Pieczarki umyć, pokroić w cienkie plasterki, skropić sokiem z cytryny. Sprawione, umyte i osuszone pstrągi oprószyć solą i pieprzem. Do środka każdej ryby włożyć pieczarki, posolić, posypać roztartymi ziołami prowansalskimi. Ryby posmarować masłem, zwinąć w folię i upiec na grillu.

Pstrąg z miętą

5 pstrągi, 2 cytryny, 5 gałązki świeżej mięty, masło do smarowania, sól.

Umyte, oczyszczone i osuszone ryby oprószyć solą i skropić sokiem z cytryny, odstawić na 1 godzinę w chłodne miejsce. Miętę umyć, osuszyć i do każdej ryby włożyć po kilka listków. Masło stopić, posmarować nim ryby, piec w folii. Podawać z cytryną pokrojoną w plasterki.

Barbara Pachtała

INSTYTUT NAWOZÓW SZTUCZNYCH

24-110 PUŁAWY, Aleja 1000-lecia Państwa Polskiego 13 A

**PRODUKUJE I OFERUJE PRODUCENTOM ZIEMNIAKÓW
KONCENTRAT NAWOZOWY**

INSOL[®] 7

**O DZIAŁANIU OGRANICZAJĄCYM ROZWÓJ ZARAŻY
ZIEMNIAKA I ALTERNARIOZY**

Wg doświadczeń przeprowadzonych w IHAR Bonin:

- INSOL 7** ▶ stosowany samodzielnie przedłużał okres wegetacji ziemniaków o 3-15 dni
- INSOL 7** ▶ stosowany z połową dawki fungicydów kontaktowych i wgłębnych przedłużał wegetację ziemniaków o 12 - 27 dni
- INSOL 7** ▶ stosowany samodzielnie powodował przyrosty plonu do 70,6%
- INSOL 7** ▶ stosowany z połową dawki fungicydów kontaktowych i wgłębnych powodował przyrosty plonu do 117,6%
- INSOL 7** ▶ wpływał korzystnie na zdrowotność bulw po zbiorze jak i w okresie przechowywania

*Ochronne działanie **INSOL-u 7** jest wynikiem zasadowego pH (pow.10,0) wysokiej zawartości miedzi, cynku i boru.*

INSOL[®] 7

TO WIĘCEJ NIŻ NAWÓZ DOLISTNY

Wszelkich informacji dotyczących stosowania INSOLI, cen, warunków zakupu i sieci dystrybutorów udziela

DZIAŁ MARKETINGU I SPRZEDAŻY

Tel.(081)887-65-01, 887-66-12, fax(081)887-55-87

INSTYTUT NAWOZÓW SZTUCZNYCH

24-110 PUŁAWY, Aleja 1000-lecia Państwa Polskiego 13 A

produkuje i oferuje producentom zbóż

INSOL[®] 3

**KONCENTRAT AZOTOWO
MAGNEZOWO-MIKROELEMENTOWY**

INSOL[®] Cu

CHELAT MIEDZI

INSOL[®] Mn

CHELAT MANGANU

- Stosowanie **INSOL**-i w zbożach
- skutecznie likwiduje niedobory mikroelementów
 - zwiększa odporność zbóż na niekorzystne warunki atmosferyczne
 - zwiększa efektywność zastosowanych dogłębowo nawozów NPK
 - poprawia jakość zbóż
 - * większa masa 1000 ziaren
 - * lepsze wyrównanie ziarna
 - * wyższa zaw. białka oraz glutenu
 - powoduje wzrost plonów o 10-14%

Wg badań IOR **INSOL 3** może być stosowany łącznie z większością środków ochrony roślin.
Zalecana dawka 1l/ha.

Najlepsze efekty uzyskuje się przy łącznym stosowaniu **INSOL**-i z roztworem mocznika i siedmiowodnym siarczanem magnezu. Do likwidacji niedoborów fosforu i potasu polecamy **INSOL PK 10-19**

Wszelkich informacji dotyczących stosowania INSOLI, cen, warunków zakupu i sieci dystrybutorów udziela

DZIAŁ MARKETINGU i SPRZEDAŻY

Tel.(081)887-66-12, 887-65-01, fax(081)887-55-87

VOGEL NOOT
SOIL SOLUTIONS

CASE IH

CIĄGNIKI ROLNICZE
60 DO 280 KM

AMAZONE

najlepsza do sianokiszonki

KONSULTANCI ds. SPRZEDAŻY

Dariusz Kołodziejczyk
0-600 612 493

Krzysztof Gnypl
0-604 644 055

Marcin Pietrzak
0-694 167 325

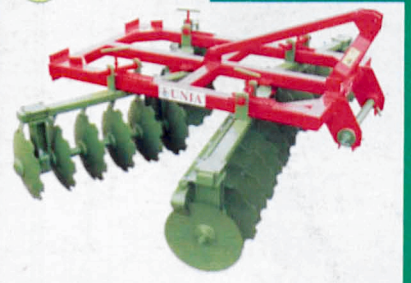
SPRZEDAŻ CZĘŚCI ZAMIENNYCH

Wojciech Portka
tel. 721-68-20

CT 5080

UNIA

**SPRZEDAŻ CZĘŚCI
ZAMIENNYCH DO:**

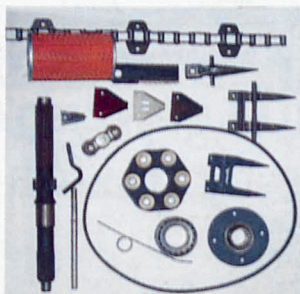
- kombajnów zbożowych
- ciągników rolniczych
- maszyn uprawowych
- sprzedaż hurtowa i detaliczna

**SPRZEDAŻ
MASZYN UŻYWANYCH**

- kombajny zbożowe
- ciągniki rolnicze
- maszyny uprawowe

FAMAROL

PULAWY

KRAŚNIK

MAPA DOJAZDOWA

